

Provinciale bestuursculturen

Samenspel tussen PS, GS, ambtelijk apparaat en samenleving

Prof. dr. Marcel Boogers
Dr. Sabine van Zuydam
Prof. dr. Klaartje Peters

Necker van Naem

UNIVERSITEIT TWENTE.

Analyse Politieke mores

De Kamer krijgt meer invloed: is dit die nieuwe bestuurscultuur?

Luister naar
06:18

Analyse

Bestuurders in Limburg waren blij met dit rapport, deskundigen kraken het af

Bestuurscultuur De commissie-Visser stelde dat Limburg geen 'afwijkende bestuurscultuur' heeft. Maar het rapport deugt niet, zeggen experts.

 Derk Stokmans 31 maart 2022 om 20:58 Leestijd 3 minuten

Bestuurscultuur: een beladen begrip

- / De term wordt gebruikt om bestaande bestuurlijke praktijken te problematiseren
- / Bestuurscultuur wordt ter discussie gesteld bij hardnekkige politiek-bestuurlijke problemen
- / Discussies over bestuurscultuur maken mensen vaak onzeker

Wat is bestuurscultuur?

**Necker
van Naem**

Bestuurscultuur: definitie

- / “Het geheel van normen, waarden, routines en rolopvattingen dat van invloed is op het samenspel tussen PS, GS, ambtelijk apparaat en samenleving.”
- / *bestuurstradities*: gegroeide gebruiken en historische ervaringen;
- / *bestuurs- en managementstijlen*: manieren om zaken aan te pakken;
- / *bestuurlijke routines*: concrete methoden om werk te verrichten.

Op basis van gesprekken en literatuur: twee dimensies

/ **Formalisme:**

- / - Informeel (mensgericht)
- / + Formeel (proceduregericht)

/ **Politisering**

- / - Pragmatisch (consensusgericht)
- / + Gepolitiseerd (debatgericht)

Formalisme

- / **Informeel (menschgericht)**
 - / Overlap politieke, bestuurlijke en persoonlijke relaties
 - / Ruimte om tegemoet te komen aan wensen betrokkenen
 - / Gevaar: cliëntelisme en belangenverstremgeling
- / **Formeel (proceduregericht)**
 - / Duidelijke scheiding van rollen en posities
 - / Focus op regels en procedures
 - / Gevaar: bureaucratisme

Politisering

- / **Pragmatisch (consensusgericht)**
 - / Oplossen problemen is belangrijker dan goed debat hierover
 - / Weinig ruimte voor afwijkende opvattingen
 - / Geslotenheid besluitvorming: elitair

- / **Gepolitiseerd (debatgericht)**
 - / Eerst problemen bespreken, dan pas oplossen
 - / Afwijkende standpunten worden aangemoedigd
 - / Inclusief, open en democratisch, ook: conflictueus

Bestuursculturen: eerste indeling

	<i>Politisering</i>	<i>Pragmatisch consensusgericht</i>	<i>Politiek debatgericht</i>
Formalisme			
Informeel mensgericht		Gemeenschapscultuur	Arenacultuur
Formeel proceduregericht		Bestuurderscultuur	Debatcultuur

Van Alkmaar tot Zevenaar

Beelden van bestuurscultuur

Onderzoek naar kenmerken van
bestuursculturen in gemeenten en provincies

Grootschalige enquête

- / Vragen naar de mate van formalisme (mensgericht vs proceduregericht)
- / Vragen naar de mate van politisering (consensus- vs debatgericht)
- / Raadsleden, statenleden, wethouders, gedeputeerden, burgemeesters, CdK's, secretarissen en MT-leden.
- / 1200 respondenten

Resultaten: typologie bestuursculturen

**Necker
van Naem**

Beelden van bestuursculturen

- / Statistische analyse: geen twee dimensies (formalisme en politisering), maar 3
- / Dimensies kunnen worden teruggevoerd op 3 theoretisch onderscheiden cultuurpatronen
- / Gemeenschapscultuur, debatcultuur, arenacultuur

Gemeenschapscultuur - flexibel en persoonlijk

- / Informeel & persoonlijk
- / Maatwerk, flexibiliteit
- / Bestuur is op de samenleving gericht
- / Indien nodig kan gemakkelijk van regels en procedures worden afgeweken

Debatcultuur - geordend en open

- / Conflicten worden niet uit de weg gegaan
- / Levendige debatten in raad of PS
- / Men spreekt elkaar aan op gemaakte afspraken
- / Alle belangen en gezichtspunten komen aan bod
- / Alle betrokkenen praten mee, ook als dat extra tijd kost

Arenacultuur - tegenstellingen en turbulentie

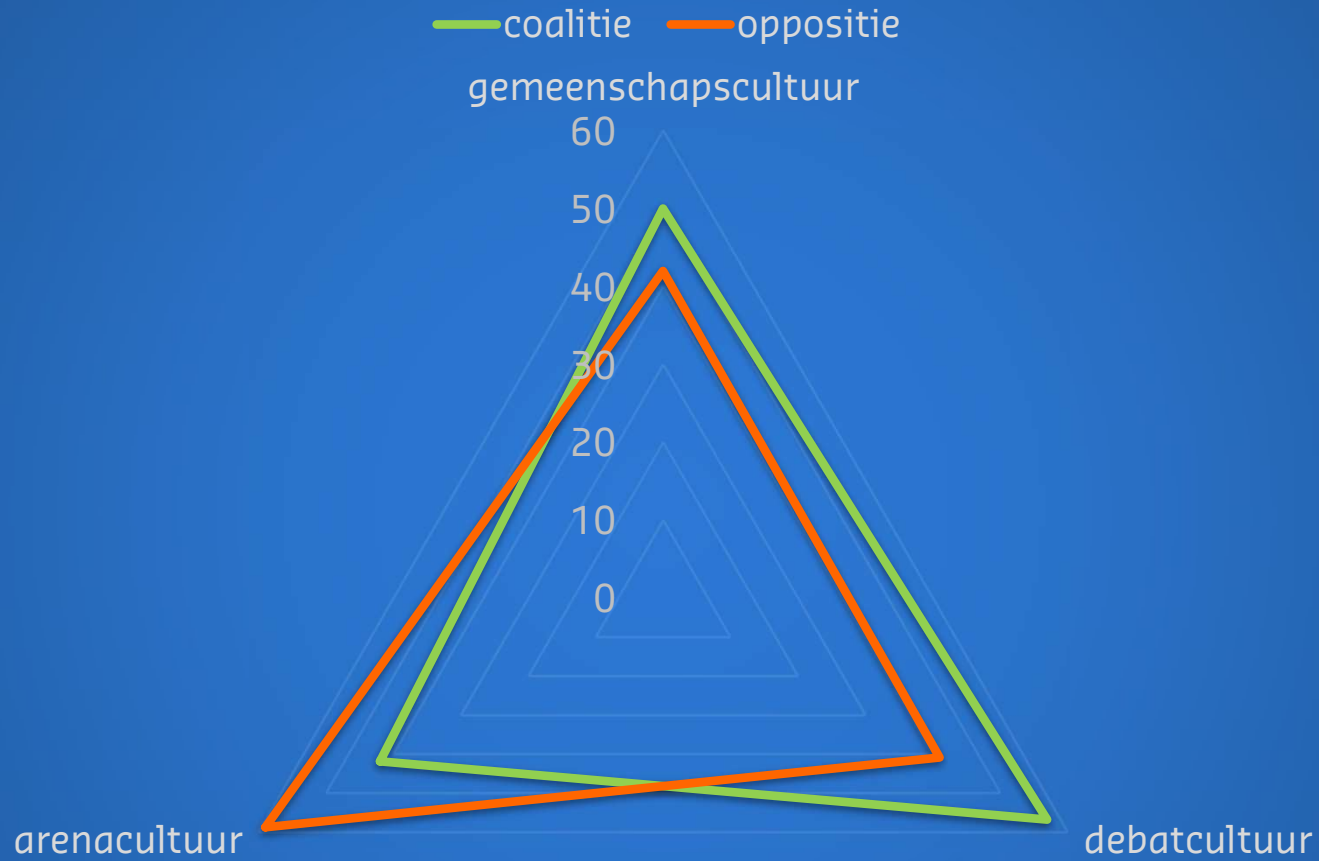
- ／ Conflict, deelbelangen, wantrouwen, chaotisch, probleemgericht, naar binnen gericht, autoritair
- ／ Niemand doet zijn best om conflicten in goede harmonie op te lossen
- ／ Over belangrijke onderwerpen bestaat veel onenigheid
- ／ Conflicten worden persoonlijk opgevat
- ／ Iedereen bemoeit zich met elkaar

Bestuursculturen

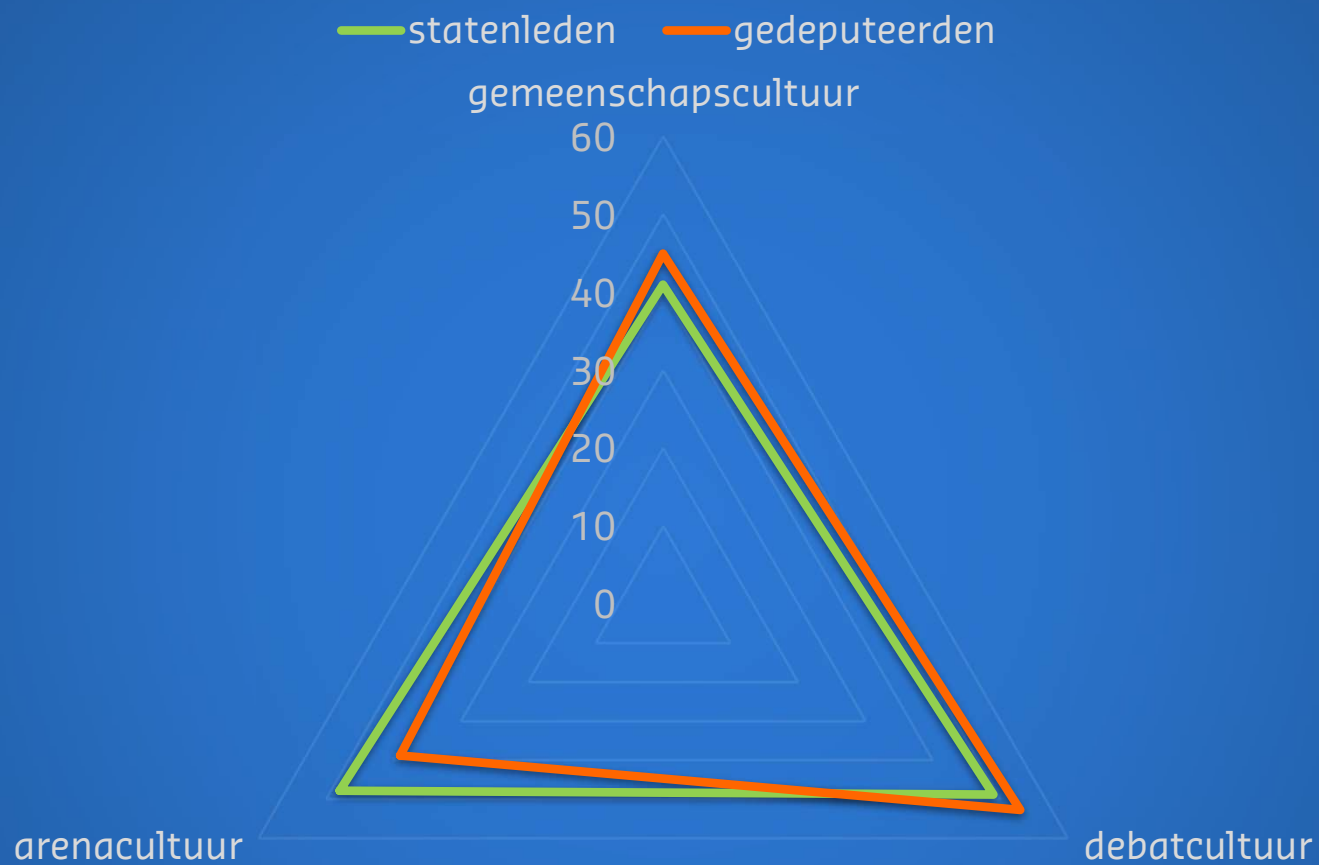

	<i>Politisering</i>	<i>Pragmatisch consensusgericht</i>	<i>Politiek debatgericht</i>
Formalisme			
Informeel mensgericht		Gemeenschapscultuur	Arenacultuur
Formeel proceduregericht			Debatcultuur

Score coalitie en oppositie

Binnen provincies: statenleden en gedeputeerden

Bestuursculturen

- / Verschillen in gepercipieerde bestuurscultuur:
- / Oppositie-coalitie
- / Volksvertegenwoordigers-bestuurders
- / Mannen-vrouwen

Beleving bestuursculturen

	Debatcultuur	Gemeenschaps- cultuur	Arenacultuur
plezierig	++	+	--
veilig	++	+	--
professioneel	++	+	--
integer	++	+	--
effectief	++	+	--

Wat kunnen we ermee?

- / Met gevalideerde vragenlijst wordt zelfdiagnose-instrument ontwikkeld
- / Kan dienen als gespreksstarter voor gesprek over politiek-bestuurlijk (en ambtelijk) samenspel in gemeente of provincie
- / En meer.....